

TORONTAI

Ára
1
Din

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Vel Beeskerek, Obilteva (Zapolya) u. 1
Telefonszámok:
Szerkesztőség 281 Kiadóhivatal 21
Sürgöncim: Torontál, Veliki Beeskerek

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Felelős szerkesztő:
Dr. MARA JENŐ

Az előfizetés ára:
Egész évre . 300 D | Negyedévre . 75 D
Félévre . . . 150 D | Havonta . . . 25 D
Hirdetések díjszabás szerint
Megjelenik naponta délben

Ára
1
Din

Hitlerék megkezdtek a harcot a birodalmi kormány ellen.

Berlin, nov. 1.

Az Achtuhr Abendblatt jelenti Weimarból, hogy a bajor-thüringiai határon nyolc nap óta a jobboldali radikális harc szervezetek tényleges felvonulása észlelhető.

Erhardt kapitány Koburgban tartózkodik és főparancsnoka egy alakulatnak, amely Thüringiába, esetleg tovább is előnyomul. A birodalmi határőrségeket éppen ez okból jelentékenyen megerősítették.

A határon állandó lövöldözés hallható. A Hitler-esapatok ágyúkkal és gépfegyverekkel lövöldöznek.

A thüringiai kormány táviratozott a birodalmi elnököknek, hogy az alkotmányos állapotokat állítsa vissza a birodalmi kormány.

Kik kapják az orvosi Nobel-díjat.

Stockholmból jelentik: Az 1922. évi orvosi Nobel-díjat Archibald angol fiziológus és Mayerhof chilei fiziológus között, az 1923. évi Nobel-díjat pedig Branting és Macliod amerikai tanár közt osztják meg. Branting professzor egyetemi tanár Torontában (Egyesült-Államok) és a cukorbetegség gyógyítása terén ért el sikereket. Az „Insulin“ szérum is, amellyel sikeresen kezelik a cukorbetegséget, az ő találmánya. Macliod amerikai tanár szintén a cukorbetegség gyógyítása körül szerzett érdemeket. Mayerhof az izmok fiziológiájának új rendszerbefoglalásával szerzett tudományos érdemeket.

Egy szállítmány odisszeája. A vasúti szállítások pontosságának klasszikus esetét szenvedte végig Kleits Simon oradeamarei gyáros. Kleitsék még ez év májusában negyedmillió értékű árut vásároltak Boroszlóban és azt egy nemzetközi szállítónak adták át. A szállító cég pontosan el is szállította az árut, de annak megérkezését a Kleits-gyár hiába várta. Miután valószínűnek látszott, hogy az árú a MÁV vonalain tűnt el, kártérítési keresetet indítottak a magyar államvasutak ellen. A tárgyaláson a MÁV ügyésze okmányokkal igazolta, hogy a kérdéses árut augusztus 9-én továbbították Biharpuspöki állomásra. A cég Biharpuspökön kezdte kutatni a negyedmillió értékű árut; megállapítást nyert, hogy az értékes rakomány augusztus 13-án beérkezett a határállomásra, ott azonban egyszerűen elfeledték továbbítani s az mostanáig ott vesztegelt.

December elejéig megtörténik a tisztviselő redukció.

A pénzügyi és törvényhozó-bizottság folytatja munkáját.

Beograd, nov. 1.

A parlamenti szünet folytán elcsendesedett politikai életbe mindössze a kormány munkája hoz némi változatosságot. Az 1923-1924. évi költségvetés közeli vitájával kapcsolatban időszerűvé vált a tisztviselők új beosztása, illetve a megfelelő redukció végleges keresztülvitele. A parlament nehéz munkát végzett, amikor a tisztviselők részére mindenképpen megfelelő törvényt hozott, még nehezebb azonban a kormány feladata, amikor az ország különféle részein szolgálatot teljesítő különböző rangu, állású tisztviselők sorsa felett kénytelen dönteni.

A kormány ma készült el felelősségteljes munkájával. A hivatalos lap mai számában kellett volna megjelennie a kormány döntését tartalmazó rendeletnek, mely a redukció végrehajtásának módja felől intézkedik, technikai akadályok miatt azonban csak a legközelebbi lapban közölheti a fontos határozatot. Megbízható helyről szerzett értesülés szerint a kormány csak az állam központi vezetőségéről, az államtanácsról és a főszámvevőség tisztviselőinek osztályozásáról határoz, a többi tisztviselők sorsa feletti döntést a tisztviselői törvény rendelkezéseinek megfelelően a resort-minisztériumokra bizzák. A tisztviselők végkielégítésénél a használhatóságot és a képzettséget veszik irányadónak s csak a feleszámú hivatalnokokat bocsájtják el az állam szolgálatából. A tisztviselők közül annyit hagynak meg, amennyit a budget kiadási előirányzata megenged. Az eddigi jelek után itélve, december elejéig elkészülnek a redukció munkájával, mely esetben, a jövő évtől kezdve, az állásban maradt tisztviselők már az új fizetéseket kapják meg.

A pénzügyi bizottság — mint már legutóbbi számunkban jelentettük — tegnap kezdte meg a budget körüli vitát. A tegnapi ülésen az állam központi vezetőségének kiadásaira előirányzott tételeket tárgyalták meg. Hosszabb vita csak a kormányelnök rendkívüli pótlékai, az árszióra és a titkos célokra előirányzott kiadások körül keletkezett többek hozzászólása után azonban elfogadták a bizottság javaslatát.

A törvényhozó bizottság rövidesen megkezdí fokozottabb működését. Tegnapi délutánra a bizottság plenáris ülést hívott össze, amelyen megállapították a végleges programot. A törvényhozó-bizottság ma délelőtt tíz órakor ül össze, hogy megvitassa a bíróságok szervezéséről szóló törvényjavaslatot.

Horthy elrendelte Károlyi vagyonekobbzasi perének a törlését?

Budapest, nov. 1.

A Batthyány-féle függetlenségi csoport és a szociálisták az októberi forradalom évfordulóját vaesorával ünepelték meg. Felköszötőkben a forradalom vívmányait igyekeztek igazolni. Beszéltek Farkas István szociálista képviselő, Nagy Vince, Batthyány Tivadar gróf,

Vámbery Ruzstem, Nagy Ernő, Buza Barna és Veer Imre. Veer Imre beszédében azt a feltűnő kijelentést tette, hogy bizalmas értesülése szerint Horthy Miklós kormányzó elrendelte Károlyi Mihály vagyonekobbzasi perének a törlését.

Az SHS. kormány kimondotta az utolsó szót Dzsombolj kérdésében.

Beograd, nov. 1.

Emandi beogradi román követ meglátogatta Gavrilovity Pante külügyminiszterhelyettes, hogy az SHS-román határkiigazításra vonatkozólag átvegye a beogradi kormány utolsó, végleges javaslatát.

Ugy Pasity miniszterelnök, mint Nincesity külügyminiszter és Gavrilovity miniszter-helyettes megtaga-

dott a jegyzékről minden közelebbi felvilágosítást s így még a kombinációk sem érdemelnek hitelt, a melyeket Emandi látogatásával kapcsolatban elhíreszteltek. Pasity újságírók előtt kijelentette, hogy a beogradi kormány kimondotta a végző szót, a válasz joga most már utoljára Bukarestté.

Megnehezítik a gyár-alapítást.

Sürgös változtatás szükséges az új pénzügyi törvényen

Beeskerek, nov. 2.

Az 1923-1924. évi pénzügyi törvényben javaslatba hoztak egy pragrafust, mely szerint a törvény életbelépésének idejétől gyárak alapításához a kereskedelemügyi minisztérium engedélyre van szükség. A törvény kérdéses rendelkezése kétségen kívül előírja, hogy ez alól az intézkedés alól nincs mentesség s az engedély kiadásának megtagadása esetén a kérdéses ipartelep nem kezdheti meg működését.

Eddigél is már sok akadályt kellett leküzdeniök a vállalkozóknak, akik gyártelepet kívántak létesíteni, a jövőben azonban még inkább megnehezül munkájuk. Jelenleg az iparhatóságoktól, az Inspekciya Radától (munkafelügyelőség) és iparfelügyelősegtől voltak szükségesek különféle engedélyek, melyeknek megszerzése már most is körülményes, vagy legalább is hosszantartó fáradozást okoz. A jövőben, a törvény életbeléptetése esetén még inkább bonyolódna a különféle engedélyügyek, úgy hogy sokan inkább elejtik majd terveiket, minthogy a hosszú és költséges processzumot végigjárják. A szóbanforgó 123-ik törvénycikk oly komplikálttá teszi a gyár-alapítás előkészületeit, hogy a legnagyobb optimisták is elriadnak a vállalkozástól.

Mivel kétségtelen, hogy a törvénytörvényszakasz életbeléptetése feltétlenül káros következményeket vonna maga után és a nagyipar fejlődését és kiépülését nehezítené meg, a bányászati kereskedelmi és iparkamara felterjesztést intézett a kereskedelemügyi miniszterhez, melyben tiltakozik a törvénycikk szankcionálása ellen, illetve, hogy a javaslatot ilyen formában a szkupstina elé terjesszék. A kamara kéri a minisztériumot, hogy ne gátolja meg fejlődésében a gyáripart a tervbevetett törvénytörvényszakasszal és hasson oda, hogy a rendelkezés, mely messzeemenően káros hatással volna, kimaradjon a kérdéses törvényből.

Ezen a héten dől el a wieni bankkondíciók ügye. Az osztrák iparvállalatok s a wieni nagybankok mind eddig még nem tudtak megegyezni a bankkondíciók ügyében. Az iparvállalatok a kondíciók jelentékeny leszállítását követelik, amit a bankok nem akarnak teljesíteni. Mindazonáltal a tárgyalások tovább folynak és a tárgyaló felek szerint remény van arra, hogy a megegyezés még e héten létrejön.

Tömegesen lemondanak állásaikról a rendőrök.

Nehéz szolgálat fejében kis fizetés.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, nov. 2.

A napokban közölte a „Torontál”, hogy a beeskereki pénzügyigazgatóságnál szeptemberben két, októberben pedig hat tisztviselő nyújtotta be lemondását. A tömeges leköszönés oka — amint cikkünkben rá is mutattunk — tisztán anyagiakban rejlik. A mai fizetések mellett a hivatalnokok megélhetése lehetetlenségbe ütközik s ha csak nem akarnak adósságokba keveredni, kénytelenek még idejében elhagyni az államszolgálatot és jövedelmezőbb pályán vagy magáncég-nél keresni boldogulást.

Az ezer-ezerötszáz dinárig menő közepes tisztviselői fizetésből mai nap megélni s emellett a társadalmi állásnak megfelelően reprezentálni tudni, teljesen lehetetlen, ezt belátjuk és akceptáljuk. De teljesen rejtély marad számunkra az, hogy mi-ből élnek a városi szolgálatban álló rendőrök. Havi ötszáz dinár körül forog a javadalmazásuk, ha ugyan lehet annak egyáltalában elnevezni ezt a szegénytelenül szerény kis összeget. Ennyit ad havonként a város a rendőröknek, már tudniillik a nőtleneknek, mert a családok minden családtag után személyenként öt dinár pótlékot élveznek.

A mai drágaságról azt hisszük, nem kell bővebben írunk. Az árakkal tisztában van mindenki és a kenyérről folytatandó harc gondjai, izgalmai a legtöbb ember előtt saját tapasztalatból ismeretesekek, ennek dacára azonban mégis meglepően hat, hogy akadnak alkalmazottak, akik ötszáz dinár havi fizetés mellett tengetik életüket. Még pedig olyan alkalmazottak, akik a közrendet tartják fenn, akik a polgárok élet- és vagyónbiztonságának megővésére hivatottak, szóval a legfontosabb és legnehezebb munkakört végzik el. Szép időben nappal, moeskos őszi éjjeleken egyaránt kell szolgálatot teljesíteni a rendőröknek, még pedig úgy, hogy a kötelességmulasztásnak még csak az árnyéka se vetődhesen rája és a sok, terhes szolgálat ellenértéképpen a város átnyújt egy kis alamiznaszerű összeget, mely jóformán még kenyérré sem elegendő.

A rendőrök, akik rendíthetetlen munkakedvvel a legnagyobb pontossággal és lelkiismeretességgel végzik nehéz kötelességüket, lassankint belátják, hogy fizetésükből képtelenek megélni. Egyre-másra adják be lemondásukat és sorra elhagyják a város szolgálatát, hogy másutt keressenek jobb jövedelmű pozíciót. Ideje volna, hogy a város vezetősége komolyan fontolóra vegye a rendőrök szorult anyagi helyzetét és valamilyen uton-módon lehetővé tenné fizetésük megjavítását.

Bosel meg akarja szerezni egy varsói nagybank részvénymajoritását. Bosel jelenleg azon fáradozik, hogy megszerezze a varsói Hitelbank részvényeinek majoritását. Bosel akciójában — lengyel lapok szerint — Korfanty is támogatja.

Poincaré sürgeti a németekkel való tárgyalásokat.

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

Páris, nov. 1.

Poincaré a francia sajtó képviselőinek fogadásánál kijelentette, hogy

bármily különösnek hangzik is, Franciaország most sürgősebbnek tartja mint Anglia, hogy Németországgal meginduljanak a tárgyalások.

Ennek a felfogásnak az a magyarázata, hogy az angol kormányban

két áramlat van. Tény, hogy Franciaország elfogadta a jóvátételi bizottságnak alárendelt szakértői bizottság kinevezésére szóló javaslatot, azért, mert Londonban az az áramlat jutott túlsúlyra, amely

a német jóvátételi tartozás leszállítására törekszik.

Franciaország ezt természetesen meg akarja akadályozni, mert egy francia kormány sem áldozhatja föl Franciaország jogait.

Felmentették a beeskereki mészárosokat.

Az árdrágítást nem látták fennforogni.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, nov. 2.

Szerdán délelőtt érdekes ügyet tárgyaltak a beeskereki járásbíró-ságon. A drágaság leküzdéséről szóló törvény alapján eljárást indítottak ugyanis kilenc beeskereki mészáros és hentes ellen, hogy a húst és kolbászféléket más és más áron árúsították, vagyis az árak üzletenként más és másképpen alakultak, ami a feljelentés szerint csak úgy lehetséges, hogy a rendes megszabott kereskedelmi haszon határát túllépték. Az árdrágítással vádolt mészárosok ügyében még régebbre kitértek volt a tárgyalást, mivel azonban a beidézett szakértő nem jelent meg, október 31-ikére, szerdára halasztották.

Klenovsek Karlo járásbíró szerdán tárgyalt az ügyet. A terhelték kihallgatása után a szakértő véleményét vették jegyzőkönyvbe és felolvasták a két ízben tartott próbavágatás eredményéről szóló jelentést. A járásbíró a tárgyalás befejezése után felmentő ítéletet hozott azzal az indokolással, hogy az árdrágítás esetét nem látja fennforogni. A feljelentésben említett árakat ugyanis ma már nem lehet ellenőrizni, másrészt meg a próbavágatások azt bizonyították, hogy a mészárosok méltányos hasznot számitottak fel.

Ignijity ügyészi megbízott, a vád képviselője és az érdekelt mészárosok megnyugodtak az ítéletben.

Hitlerék főhadiszállásán.

A bajor Mussolini, a rendesináló. — A kapitány-szerkesztő ur. — Cseh szokolvezetőből német fajtvedő.

München, nov. 1.

Hogyan élnek, hogyan dolgoznak s legelső sorban hogyan csinálnak újságot a bajor fajtvedők? Erre a kérdésre csak úgy lehet megfelelni, ha az ember személyesen keresi fel őket fészükben. Amióta a Völkischer Beobachter-t betiltották, Hitlerék a Heimatland-ot adják ki hetenként háromszor s el kell ismerni, hogy a lap elég bőségesen fog München utcáin. A szerkesztőség a Sendlinger-Tor-Platz egy modern házában első emeletén van. A szerkesztőség előszobájában egy kisasszony ül, aki elárulja, hogy a lapot nem újságírók, hanem tiszték csinálják, azt is elmondja, hogy a kapitány-főszerkesztő ur Hitlerhez ment a főparancsnokságra, a Schelling-Strassera, de nem szabad megmondani, hogy a címet itt adták meg.

A Schelling-Strasse-ban a főparancsnokság előtt hatalmas országúti autó áll, körülbelül akkora, mint amekkorát a háboruban a vezérkari tiszték használtak. Az utcában a papirkereskedésekben Hitler életnagyságu fényképei, a kampószerkesztések parádés felvonulásait megörökítő képek és a Szövetség brosúrái díszlenek a kirakatban. A 39-es sz. házban szállott meg a főparancsnokság. A garázsban még

egy csomó Benz-autó áll, amelyek mind Hitler törzskarát szállítják a kívánt helyekre.

Az előszobában husz-harminc fiatal fiú várakozik régi osztrák uniformisban, pisztolyosan. Az érdeklődőt egy másik szobába vezetik, ahol a futárokat eligazítják s ahol a telefonközpont is működik. A falon a kommunista-párt plakátja díszel. „Alakítsátok meg a proletár százas csoportokat!” — a plakát szövege. Németországnak egy nagy térképén fel van rajzolva a kampószerkesztés szövetségei beosztása és felvonulási irányai. A melléjük rajzolt nyilak északnak, Szászország és Thüringia felé mutatnak. Nürnberg mellé sok harcos csapat van berajzolva, mert ha puccsra kerülne a sor, Nürnberg környéke volna a tulajdonképpeni felvonulás főtere, hogy az ottani munkásságot jó előre „megnyomják”.

Megnyílik az ajtó és egy öregebb képű ur — szintén osztrák uniformisban szólal ki: Tessék belépni. Ez Stolzinger, a Völkischer Beobachter főszerkesztője. Valaha, nem is olyan rég, még Cerninek hívták és szokolvezető volt. Most Hitler rajongó híve, aki nagy buzgalommal mélyed bele új vezére terveibe. Mindjárt a német politikába fog és Hitler külpolitikai programjáról a következőket mondotta:

— Nagy Németországot akarunk, amelybe feltétlenül beolvasszunk Ausztriát és a csehszlovákiai németiséget. Ami az oroszországi vörös hadsereggel való együttműkö-

dést illeti, ez semmi szín alatt szóba nem jöhet. Reventlow gróf csak outsiders, akivel nem állunk összeköttetésben. Ha Oroszországgal együtt haladnánk, ezt azt jelentené, hogy a népies Németország utolsó csepp vére is elfolynék, csak azért, hogy Németországban megalakuljon a szovjetkötársaság s a zsidók még több hatalomhoz jussanak. Egy nap rajtaütünk majd a vörös Németországon is, Szovjetszászországon és Szovjetthüringian, kiirtjuk onnan a marxista megoldást úgy ahogy Mussolini tette. Ez a közeljövő programja. Három hét múlva a parasztság semmiféle élelmiszert nem fog szállítani, megkezdődik a városok blokádja és Stresemann készen lesz. Ha Hitler megindul Szászország felé, akkor Északon is megmozdulnak barátaink...

Künn az előszobában harsány kommandók hangzanak el, Hitler belép... Esőköpeny és egyenruhaszerűen szabott sportruha van rajta. Azon igyekszik, hogy semmitmondó arcát energikus ráncokba szedje. Hitler röviden, katonás tagoltságban felel egy rövid mondatban:

— Na, egy pár hét alatt majd rendet teremünk...

Eltemette a föld.

A titel-orlováti vasútvonal első halottja.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, nov. 2.

Borzalmas szerencsétlenség történt a bánáti Rudolfsnád község határában.

A titel-orlováti vasútvonal — mint ismeretes — most van építésben. A szakaszon jelenleg a vasúti töltések elkészítésén dolgoznak. A Rudolfsnád község határában húzódó részen Forró István 43 éves bácsmonostori földműves, József nevű 18 éves fia és még nyolc munkás foglalatalkodott. Forró István egy három méter mély töltésformájú árok partján állott, amikor a frissen felásott föld hirtelen megcsuszott alatta és lesodorta a fenékre. Zuhanás közben természetesen megingott az árokból kihányt nagymennyiségű föld is, mely egy szempillantás alatt elfödte a szerencsétlen embert. Forró elkéséredetten igyekezett rettenetes helyzetéből szabadulni, mivel azonban egyik lábára sánta volt, nem tudott megbirkózni a testére zuhanó métermázsás súlyú agyagréteggel, mely a folytonos omlás folytán teljesen magaalá temette a munkást. A tragédiának az első pillanattól kezdve szemtanúja volt Forró József, a szerencsétlenül járt földműves fia, aki tehetetlenül volt kénytelen nézni apja haláltusáját és rémülten kiáltott segítségért. Kiáltásaira előfutottak a többi munkások, akik negyedórát tartó nehéz munka után kiásták a munkást. Életét már nem menthették meg, mire a felszínre hozták, már halott volt.

HIREK

A Bányási Magyar Közművelődési Egyesület első felolvasó ülése vasárnap, november 4-ikén délután 5 órakor lesz a Kaszinó nagytermében. A felolvasó ülésen Madách Imréről beszél Marton Andor. Az Ember tragédiájának három színét pedig az Ady-Társaság Színházának tagjai fogják bemutatni.

Mindszentelek — Halottak napja. Tegnap ülte meg a katolikus egyház Mindszentelek napját. A temetők megteltek látogatókkal, az élők, legalább egyszer az évben felkeresték hozzátartozóik sírját, hogy lerójják a halottakat megillető kegyeletet. A sírok megteltek gazdagon díszes koszorúkkal, vagy egyszerű virágcsokorokkal, vagy egyszerű földet, emlékeztetve, hogy mélyen a föld alatt nyugvó halottokról nem feledkezett meg teljesen az életet élvező élő. Némelyik sírt a földdel egyenlővé hengerelte az idő s felette már csak bánatos, száradt faleveleket hullat a belopódzkodó ősz. Fáradságát pislákoló gyertyákat lebbent a szél és haldokló imatöredékeket visszavetett a tájak felé. A Kálvária-hegynél ájtatos tömeg hallgatja a szószékről az Isten, az örökkévaló ígét. A katonasíroknál a katonazenekar halotti indulókra intonál. Gyászbeszéd hangzik el az elhunyt hősök sírjai felett, majd újra esend borul a halál birodalmára s megindul az élettármás tömeg, az élet hétköznapi-sága felé.

Ma, a Halottak napján újra meggyulladnak az emlékezés gyertyái... **Kinevezések.** Rognity Velizárt, a becskeréki városi katonai ügyosztály vezetőjét kinevezték segédjegyzőnek Németécskára. Távozásával szorgalmas, törekvő tisztviselőt veszített a város, aki hivatalában példás rendet tartott. Utódja Soslak Petar németécskai segédjegyző lett, aki a tegnapi napon át is vette új hivatalát. — Popovity Miloradot községi írnoknak nevezték ki Torakra. — A Mihajlovity Jasa távozása folytán megüresedett városgazdái hivatalát ideiglenesen Jovanovity Bosko vezeti.

Tűz. Tegnap délelőtt nagy tűz pusztított a bányási Ručolfsnad községben. Özvegy Jung Miklósné házában udvarán kigyulladt egy hosszú kamra, melyben nagymennyiségű dohány, polyva és takarmány volt felhalmozva. A kár meghaladja a huszonezer dinárt.

Személyi változások a rendőrségen. Radulovity Dusán, a Becskerékre kinevezett rendőrkapitány átvette hivatala vezetését. Az új rendőrkapitány a bünygyeket intézi. — Merlak Ferenc rendőrfogalmazó leköszönt állásáról. Utódja Perity Milán megyei alveáltárnok lett. Merlak pontosan, lelkiismeretesen teljesítette mindenkor kötelességét és rövid működésének ideje alatt úgy feljebbvalóinak, mint a közönségnek legteljesebb elismerését vívta ki. Távozásával szorgalmas, megbízható munkaerőt veszített a becskeréki rendőrség. Merlakot a megyére alveáltárnoknak, illetve tiszteletbeli jegyzőnek nevezték ki.

Találtak egy barna bórpenztárcát. Jogos tulajdonosa kellő igazolás mellett átveheti az Orient főutcai üzletében.

Az opova-budzsaki városnegyed közgyűlése. Az opova-budzsaki földmivesnegyed november 8-án, csütörtök délelőtt kilenc órakor tartja tisztújító közgyűlését a görög keleti hitközség termében.

Beleesett a kutba egy gyermek. Könnyen végzetessé válható szerencsétlenség történt tegnap reggel a Car Lazareva (Báthory) utcában. A 6-os számú házban lakó Jovanovity Petar földmivesnek 10 éves Ljubinka nevű leánya a nyitott kut körül foglalatostkodott. A leány szerencsétlenségére megcsuszott és beleesett a meglehetősen mély kutba. A víz felvetette a testét s ezt a pillanatot felhasználva, bekapaszkodott a kutban kiálló kövekbe. A kétségbeesett segélykiáltásokra odasietett a közelben lakó Cveity Joca, leereszkedett a kut láncán a mélybe és kimentette a leányt életveszélyes helyzetéből.

• Átutalások, hitellevelek és csekkek az összes bel- és külföldi piacokra, valamint valutabiztosítások árukivitelre kaphatók — a beogradi pénzügyminisztérium felhatalmazása alapján — a Szerb Szövetkezeti Bank R.-T. fiókjánál (Srpska Zadrúzna Banka D. D.), Veliki Becskerék. — Telefon 43 és 47.

A „Neues Wiener Journal“ jubiláris száma megérkezett és kapható az Orient főutcai üzletében. Egy szám ára 4 dinár.

• Átutalásokat és csekkkiírásokat — a fennálló miniszteri rendeletek értelmében — Wien, Prága, Budapest, Berlin Temesvár valamint a többi összes külföldi piacokra, továbbá exportörök részére **valutabiztosításokat legjufányosabban eszközöl a Nagybecskereki Takarékpénztár, Veliki Becskerék, Koronaszálló épület. Telefon: Pénztár 16 Vezérigazgató 52.**

• Nikkelezni, galvanizálni Krausz-nál Veliki Becskerék. Telefon 329.

Sport

Obilitty Schwäbische 3:1 (0:0). Bajnoki mérkőzés.

Budapesti eredmények. UTE—TTC 4:2 (2:0). — A Ladányi-díj döntőmérkőzése 33FC—UTSE 3:0 (1:0). — FTC—III. ker. 1:1 (0:0).

Meghívó.

A Torontalmegyei (Bánáti) Magyar Közművelődési Egyesület f. évi november hó 4-én, vasárnap délután 5 órakor a veliki becskeréki Kaszinótársulat nagytermében.

közgyűlést

tart, amelyre az egyesület tagjait ezennel tisztelettel meghívjuk

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. Az igazgatóság jelentése az egyesület múlt évi működéséről.
3. Zárszámadás és költségvetés.
4. Esetleges indítványok.

A tárgysorozat letárgyalása után lesz az egyesület idei első

matinéja.

Veliki Becskerék, 1923 okt. 12.

Az igazgatóság.

Közgazdaság

A wieni tőzsde nem ad látogatójegyet magyar állampolgároknak!

Néhány nap előtt Scheer et Co. címen új bankház alakult Wienben. Az új magánbank főnökei telecskai Löbl Mátyás, egy évtizedek óta Wienben élő, magyar származású bankár, valamint Vörös István és Bálint József aradi, illetőleg temesvári nagyvállalkozók, ismert pénzemberek. Az új bankház főnökei kérvénnyel fordultak a wieni tőzsde tanácsához látogatójegyek kiadása ügyében. A tőzsdei tanács most tárgyalta a jegyek kiadására vonatkozó kérvényt és ezt minden várakozás ellenére visszautasította azzal a megokolással, hogy a magyar állampolgárok ezentul nem kaphatnak látogatójegyet a wieni tőzsdére.

A tőzsdei kamara szerint a budapesti tőzsde tanácsa sem ad ki látogatójegyeket osztrák állampolgároknak és a magyar hatóságok nagy akadályokat támasztanak osztrák cégek bejegyzése esetén. Eppen ezért a wieni tőzsde tanácsa — így végződik a megokolás — kénytelenül érzi magát, hogy a reciprocitás elvével fogva visszautasítsa telecskai Löbl Mátyásnak és társainak kérvényét. Tőzsdei körökben a látogatójegyek megtagadása óriási feltűnést keltett, mivel erre a wieni tőzsdén még nem volt példa. Egyébként is a wieni tőzsdének igen sok magyar állampolgár tagja van és ilyeneket az utóbbi időben is felvettek. Eppen ezért azt a hírt kolportálják, hogy a wieni tőzsde tanácsát személyes animozitás vezette határozatában, amelynek megokolása — a wieni tőzsde tagjainak túlnyomó többsége szerint is — erőszakolt és helyt nem álló.

Ipari vásárok Angliában. A temesvári angol alkonzulátus közli: Az 1924-ik évi angol ipari vásárok április 28-tól május 9-ig a londoni White Cityben és május 12-től május 23-ig Birminghamban lesznek. Mig az előző években e kiállítások már február végén és március elején voltak, most a dátumok kitolása azért történik, hogy a külföldi vendégek az április 15-én megnyíló British Empire Exhibitiont is megtekinthessék.

Uj földgázkutak Cluj mellett. Kolozsvárról jelentik: A kolozsvári földgázkérdés ügyében a napokban lényeges változás állott be. A mezővári kutak felülvizsgálására kiküldött Lazar földgázmérnök olyan jelentést terjesztett a város permanens földgázbizottsága elé, hogy az említett kutakból a földgáznak a városba való bevezetése olyan összegekbe kerülne, amelynek amortizációja teljesen lehetetlen. Jelenlét azonban Lazar mérnök, hogy a várostól nyolc kilométernyi távolságra újabb földgázkutakat talált, amelyek el tudnák látni a várost megfelelő gázmennyiséggel és a melyeknek kiépítése mindössze 50 millióba kerülne. Muresan perfectus és Utalea polgármester Bukarestbe utaztak, hogy kieszközöljék az új kutak furására szolgáló engedélyeket.

Háboru két wieni nagybank között. Wieni szerkesztőségünk jelent: Beszámoltunk arról, hogy a Bodenkreditanstalt elboesájtott vezérigazgatóját, Weiner Sándort a wieni Rotschild-ház meghívta a Kreditanstalt egyik vezető pozíciójába. Weiner a meghívást elfogadta és a Bodenkreditanstalttól való teljes távozásának perfektuálása után megkezdte működését a Kreditanstaltnál. Weiner Sándort Sieghart elnök menesztette a Bodenkreditanstalttól. Sieghart a Rotschild-ház részéről barátságatlan lépésnek tekinti Weiner meghívását a Kreditanstaltba. Wieni pénzügyi körökben attól félnek, hogy Weiner Sándor meghívása a Kreditanstaltba Wien két vezető bankjának, a Kreditanstaltnak és a Bodenkreditanstaltnak háboruságát fogja eredményezni. A tőzsdén elterjedt hírekkel szemben a két bank orgánumai cáfolják ugyan azt, hogy a két bank között Weiner Sándor meghívása folytán elhidegülés állt volna be, a tőzsdén azonban az erre vonatkozó hírek mindazonáltal erősen tartják magukat.

Oroszország gabonát szállít Ausztriának. A Neue Freie Presse írja: Az oroszországi jó termés utat talált Ausztriába, ahova egyelőre két hajórakomány érkezik Trieszten át. Az üzletet bécsi gabonakereskedők kötötték meg az orosz gabonakiviteli szindikátussal, amelynek az orosz kormány főrésztvényese. Ha az első szállítmány átvétele és kifizetése akadálytalanul megtörténik, nagyarányú szállítás indul meg Oroszországból Ausztriába ugyanezen az uton. Oroszország annál szívesebben vette az osztrák ajánlatot, mert a német-orosz gazdasági szerződés a német zavarok miatt minden gyakorlati jelentőségét elvesztette.

TŐZSDE

November 1.

Beograd. (Zárlat.) Páris 503, London 38550, Milano 386, Genf 152750, Prága 25250, Wien 0120, Berlin 1-50, (2 milliárd) Bruxelles 435, Szófia 79, Bukarest 4050.

A hus: a kultura ellensége.

Egy husmentes angol kórház jubileuma. — A román és szerb népek élettereje nagyobb, mint az angol-szász törzsé.

London, nov. 1.

A londoni Lady Margaret-kórház, amelyben alapítása óta sem az alkalmazottak, sem a betegek étrendjében nem szerepel semmiféle hus, most ünnepelte fennállásának huszadik évfordulóját. Ebből az alkalmából a kórház főorvosa, Josiah Oldfield dr. érdekes beszédet mondott, amelyben az okszerűen megvalósított vegetárius étrend bámulatos eredményeiről számol be, melyeket a kórházban úgy belgyógyászati, mint sebészeti téren értek. Az a tény, hogy a husmentes táplálkozás mellett a súlyos betegek szokatlanul gyorsan gyógyultak meg s az összes gyomor- és anyagcserebajok megszűntek — monddta, — elegendő bátorítás arra,

hogy az összes kórházak több gyümölcsöt főzeléket, salátát és kevesebb husételt vegyenek fel élelmiszerükbe.

Oldfield dr. ennek kapcsán felhívta a figyelmet az angol-szász törzs lesökkenő termékenységére, amiben nem az a legfontosabb, hogy egyre kevesebb és kevesebb gyermek születik, hanem az angol-szász faj életerejének csökkenése, amely a születési arányszám esésében nyilvánul meg.

— Azok az angol katonák — mondotta Oldfield dr. — akiknek alkalmuk volt a Balkánon harcolni, bámulattal tapasztalták az ottani népek szívós életerejét, kitartását, termékenységét. Míg Angliában a születési arányszám husz, addig Szerbiában, Bulgáriában és Romániában harminc és negyven. Ezek a népek pedig gabonával, főzelékkel, salátákkal, olajjal, aszalt gyümölcsessel, tejjel és sajttal élnek. Emellett Angliában igen magas a szülő anyák halálzási arányszáma. Büszkén hirdetik — ugymond — orvostudományunk, nőgyógyászatunk fejlettségét, magasztaljuk nagy-szerű aszeptikus technikánkat s győzelmiünk a gyermekágyi lázon, de dacára minden önelégült dicséretnek. Angliában a szülő nők nagyobb arányban halnak meg, mint az említett igen egyszerű balkáni országokban, ahol az embereknek ugyan igen kevés fogalmuk van a higiénáról, de még kevesebb a mi táplálkozási eltéréseinkről. Angliában — még a legutóbbi tíz évben is — ezer közül négy nő halt meg évenként az anyasági funkcióval kapcsolatban, addig Hollandiában eszupán három, sőt az egyszerű, tudatlan, paraszt Olaszországban, ahol a nép polentával, sajttal, főzelékkel, olajjal, salátával, dióval él, a szülő nők halálzási aránya csak két és fél ezrelék. Svájc és Svédország, Japán és Dánia szintén előtűnk vannak e tekintetben s mindez azért, mert asszonyaik a föld pompás termékeivel táplálkoznak. Az angol-szász faj egészsége, boldogsága, termékenysége és életerejének visszaszerzése attól függ, hogy vissza tud-e térni egykor kedvelt táplálékához, ami nem más, mint a zabpehely, teljes-lisztből készült kenyér, vaj, sajt és hagyma, főzelék és tej, saláta és tejjel s a gyümölcsöknek az a gazdasága, melyet földünk oly dúsz változatos-ságban terem — fejezte be mély megfontolásra készítő beszédét az angol orvos, aki a nagyszerű angol civilizáció középpontjában nyilvánosan ki merete mondani azt a komolyan megfontolandó igazságot — amelyet különben már többek között Rousseau, Tolsztoj is hirdetett a mit eddig csak Bernhard Shaw mert a büszke angol tudománynak szemébe mondani, — hogy a mai dicső kulturánk, nagyképvit orvos-tudományunk tehetetlen az általam ennek valódi okát nem akarja felismerni.

Kolbász-estély

a „FEHÉR GALAMB“-nál!

Szombaton, nov. 3-án este a „Fehér galamb“ vendéglőben Pápinova (Arpád) u. 15. tárcsán egybekötött kolbász-estély lesz. A házban elkészített jó kolbászhoz most érkezett kettő rúmpással fogok t. vendégeimnek szolgálni. A zenét Nákies bácsi közkedvelt zenekara szolgáltatja. Számos látogatást kér!

1984 SZOCSÁK FERENC, vendéglős.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon rokonoknak, barátainknak és ismerőseinknek, akik a felejtetetlen legjobb férj, apa, vő, sógor és rokon

Kónya Ferenc

nagyiparos

temetése alkalmával megjelenésükkel, részvénytulajdonosukkal és koszorúudományukkal mértetlen fájdalomukat és gyászukat enyhíteni igyekeztek, különösen a „Sólyom“, „Budibicska“ és „Hazug“-asztaltársaság t. tagjainak, az ipar-tüsti tag uraknak, a papucsos iparosoknak, a cég alkalmazottainak, az 1000 dináros jótévedő-egyesület és a Pincér pótsegélyző egyesület t. tagjainak testületileg való megjelenésükért, valamint az „Arvaház“ t. vezetőségének, az árvagyermekeknek a temetésen való részvételükért, mellyel a temetési szertartást oly inpozánsá tették, végül Kovács Gyula urnak szívhez szóló bucsuzatató beszédeért ezton mond hálás köszönetet

a gyászoló család.

Egy kis családi

ház.

3 szoba, konyha stb

azonnal eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban — 2025

CSINOS CSALÁDI HÁZ,

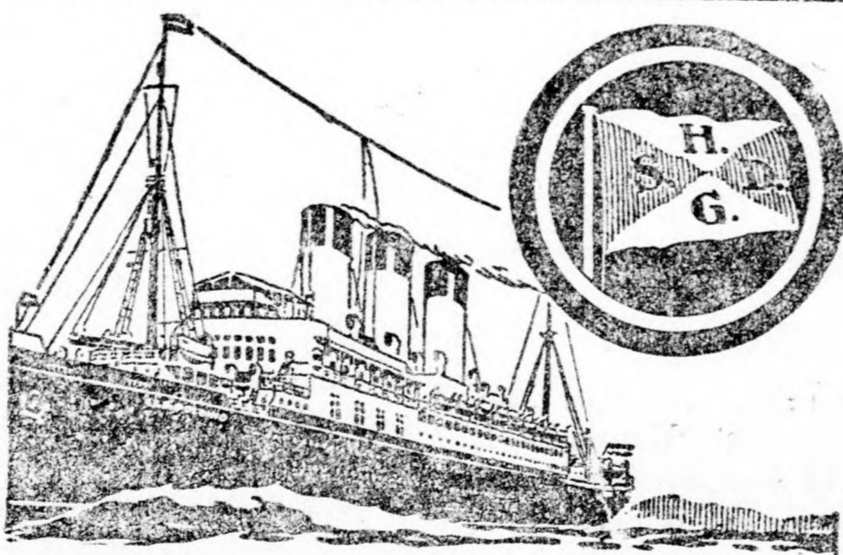
mely áll 4 szoba, konyha, üvegfolysó, pince, éléskamra, mosókonyha, istálló, kotárka, valamint szőlő- és konyhakertből, elköltözés miatt azonnal eladó. Bővebbet ugyanott Vétel esetén a Vevő azonnal beköltözhet. — Vojvoda Stepe (Mészáros Lázár) u. 2749. sz. 2017

Kolbászesztély

Szombaton, november 3-án este a Behring-féle vendéglőben (Nicky-utca) kolbászesztély lesz. Jó ételekről, italokról és zenéről gondoskodik és számos látogatást kér figyelmes és szolid kiszolgálásáról előnyösen ismert Behring György vendéglős.

November 1-től heti vagy havi abonnenseket jutányosan, igen kedvező feltételek mellett vállalok! — 2026

Hamburg-Südamerikanische Dampfschiffaris-Gesellschaft

„CAP POLONIO“

a legnagyobb, leggyorsabb és legszebb hajó, kitűnő berendezéssel, I., II. és III. osztályu utasok részére.

INDUL HAMBURGBÓL NOVEMBER HÓ 15-IKÉN.

November 15-én „CAP POLONIO“,
17-én „ESPANA“

Argentina, Brazília és Uruguayba.

619

Bővebb felvilágosítással szolgál:
és a Vajdaság
főügynöksége:

Jugoszláviai főügynökség Zagreb, Petrinška 73.,
Veliki Beeskerek, Kraj Aleksandrova ul. 27.

Meghívó.

A „Bánati Vendéglősök, Szállodások és Kávésok Szövetsége“ 1923-ik évi november hó 5-én, hétfőn d. u. 2 órakor Veliki Beeskereken, a „Srpska Krna“-szálló nagytermében tartja meg

évi rendes közgyűlését,

melyre az összes bánati vendéglősök, tagok és nemtagok is tisztelettel meghívotnak.

Napirend:

1. Az igazgatóság múlt évi jelentése, amelyet Kirtyánszki Szvetozár elnök terjeszt elő.
2. Három / jegyzőkönyvitelesítő és két szavazatszedő megválasztása.
3. Pénztári jelentés.
4. Az egyesületi szabályzatok esetleges megváltoztatása.
5. Elnök, két alelnök, titkár, pénztárnok és igazgatósági tag választása.
6. Esetleges indítványok.

A határozatokat szavazattöbbséggel dönti el a közgyűlés. Bármily ügyben felvilágosításokat nyújt a Bánati Vendéglősök, Szállodások és Kávésok központja, Veliki Beeskereken (Bristol-szálló).

Veliki Beeskerek, 1923 november hó 1-én.

A választmány.

Tiszta tükröket

csak „ALBA“ tükörgyár Novi Sad, Kamenički u. 15. sz. a. készít.

Üvegcsiszolás, messingmunka.
régii tükrök javítása — 2024

Homok

2014

építéshez, tatarozáshoz, téli veremlése, vagon, valamint kocsi és kisebb rakományokban házhoz szállítva állandóan kapható

Sztrójin Milivoj kereskedőnél
Silerova (Honvéd) utca 231. sz.

Nagy bánati gőzmalom megbízható

buzabevásárlókat

2018

keres.

Ajánlatok „Megbízható“ jelige alatt e lap kiadóhivatalához kéretnek.

Két drb alig használt befelé nyiló ablak

bélés burkolattal, azonnal eladó.

Érdeklődni Bukovác István
2013 divatruházában lehet

Zmaj Jovina (Mária Terézia) u. 17. sz.

ház

207 1/4 m² területű, szabad kézből azonnal eladó.

A ház áll 4 szoba, konyhából, megfelelő összes mellékhelyiségekkel. Vétel esetén azonnal beköltözhető.

500

dinárt fizetek havonta egy elegánsan burorozott szobáért, lehetőleg előszobával, külön bejárattal. 2022
Cim a „Vojvodina“-szálló portásánál.

Berényi és Horváth

Miletijeva (Temesvári) utca 19. sz.

Elvállalunk gépjavitásokat, valamint dinamók és ellenállók ujból való tekercselését, villanyszerelést, valamint mérlegok, súlyoknak szakszerű javítását, azoknak hitelésítettését.

Gyors, pontos munka!

Jótállás mellett!

1918

Utazót

ügyes, megbízható alkalmazna Novi-Sadon egy rövid áru nagykereskedés.

Írásbeli ajánlatok fizetési igényekkel s az eddigi alkalmazás megjelöléssel „Schmolka“ hirdetőjébe Novi Sad, Futoski put 2 kéretnek. — 2022

Mintákat

acél-, vas- és fémöntésre, pontosan, gyorsan és olcsón készít:
Anfang Péter mintasztalos

Vrsac, Kelet-utca 61. szám.